

در رساله مجرب از امام صادق علیه السلام

اصول فقه (بحث چهارم - اصول عملیه)

مقومات استصحاب

جلسه ۴۴۴

استاد شفیعی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

خلاصه بحث گذشته

مقومات استصحاب

۱. یقین سابق

۲. شک لاحق

۳. اجتماع یقین و شک در زمان واحد

۴. تعدد زمان متیقن و مشکوک

۵. وحدت متعلق یقین و شک

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

این پنج مقوم، جزء مقومات مفهوم استصحاب است. یعنی با اخلال در یک مورد، مفهوم استصحاب صدق نمی‌کند.

مقوم ششم: زمان متیقن باید قبل از زمان مشکوک باشد.

زیرا دلیل استصحاب می‌گوید: «لا تنقض الیقین بالشک»، لازمه این امر، تقدم یقین بر شک است، و اگر

شک بر یقین مقدم باشد، می‌شود مصداق استصحاب قهقراپی و این مورد مشمول ادله حجیت استصحاب نمی‌شود.

ImamSadiq.tv تعریف استصحاب قهقراپی: حکمی که اکنون ثابت است را بخواهیم در زمان سابق اثبات کنیم، ادله

حجیت استصحاب، شامل این مورد نمی‌شود.

سبق زمان المتیقن علی زمان المشکوک.

رکن ششم، سبق زمان متیقن بر زمان مشکوک است..

یعنی واجب است شک تعلق بگیرد به بقاء چیزی که آن چیز متیقن الوجود بوده است قبلاً. اما اگر بر عکس شد، یعنی مشکوک از حیث زمان مقدم بر یقین باشد. مثال: الان میداند که این مایع خمر است، اما شک میکند که روز گذشته هم خمر بوده یا خل. به عبارت دیگر: شک در مبدا حدوث چیزی می‌کند که آن چیز متیقن الوجود است در زمان حاضر. این مورد مصداق استصحاب قهقری است که دلیلی بر حجیتش وجود ندارد. مقوم هفتم

عناوین شرعیه دارای دو احتمال است:

فعلی بودن: یعنی شک و یقین در استصحاب باید فعلی باشند نه تقدیری.

تقدیری بودن: مکلف چون التفات ندارد، پس شک و یقین برایش حاصل نمی‌شود، حصول این امر

متوقف بر التفات است که به آن شک و یقین تقدیری می‌گویند.

ادله حجیت استصحاب شامل کدام می‌شود؟

از ظاهر ادله، فعلی بودن استفاده می‌شود، پس شامل مورد شک و یقین تقدیری نمی‌شود.

فعلیة الشك والیقین

نمی‌توان با شک و یقین تقدیری، استصحاب را جاری کرد.

زیرا مقتضی ظهور لفظ شک و یقین در اخبار استصحاب: «لا تنقض الیقین بالشک» فعلیت آن است.

فإنهما ظاهران فی کونهما فعلیین

پس این دو (شک و یقین) ظاهر هستند در فعلیت خودشان.

علت اشتراط مقوم هفتم به جهت دفع توهم کسانی است که قائل به حجیت استصحاب در مورد شک

تقدیری شده‌اند.

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv